

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.131/2021/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke

Dr. Varga Eszter, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. november 8.

Az ügy tárgya: jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntette

Terhelt: I. rendű

Első fok: Miskolci Járásbíróság, 11.B.83/2020/7., ítélet, tárgyalás,

2020. március 2.

Másodfok: Miskolci Törvényszék, 3.Bf.225/2020/7., végzés, tanácsülés,

2020. október 6.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt

Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntette miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Miskolci Járásbíróság 11.B.83/2020/7. számú ítéletét, illetőleg a Miskolci Törvényszék 3.Bf.225/2020/7. számú végzését az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Miskolci Járásbíróság a 2020. március 2. napján kihirdetett 11.B.83/2020/7. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntetéseben [Btk. 408. § a) pont], ezért őt megrovásban részesítette. Rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Ügyészi fellebbezés alapján eljárva a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. október 6. napján meghozott 3.Bf.225/2020/7. számú végzésével az I. rendű terhelt tekintetében az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a határozat megváltoztatása, az ellene emelt vád alól történő felmentés érdekében.

[4] Kifejtette, hogy a Btk. a jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntettét szándékos elkövetés esetében rendeli büntetni. Az elkövetőnek tisztában kell lennie azzal, hogy a tevékenység üzletszerű végzéséhez engedély szükséges. Álláspontja szerint ebben a körben helytálló a másodfokú bíróság érvelése, tévedett azonban akkor, amikor az engedély szükségességére vonatkozó tudattartalmat a szándékosság fogalmának aggálytalanul megfeleltette.

[5] Az indítványozó szerint jelen esetben nem pusztán azzal kellett tisztában lennie, hogy a tevékenység üzletszerű végzéséhez engedély szükséges, hanem azzal is, hogy a tevékenységet már végző, és az általa átvett társaság ilyen engedéllyel nem rendelkezik. Azáltal, hogy elmulasztotta az engedély meglétére vonatkozó ellenőrzést – annak ellenére is, hogy tudomással bírt az engedély szükségességéről – a cselekményt csupán gondatlanságból követte el, így az nem bűncselekmény.

[6] Engedély hiányában azért végezte a vezetése alatt a kft. a tevékenységét, mert azt feltételezte, hogy az előző ügyvezető és tulajdonos által megkezdett, és bármiféle fennakadás nélkül folytatott tevékenységre a kft.-nek valamennyi szükséges engedélye megvan, ezért nem is ellenőrizte annak meglétét.

[7] Kifejtette továbbá, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (továbbiakban korábbi Hpt.) és a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (továbbiakban Hpt.) is a kiemelt közvetítő engedélye megkérésének kötelezettségét a közvetítőt alkalmazó pénzügyi intézmény kötelezettségévé teszi.

[8] Álláspontja szerint tévedett, és ezáltal anyagi jogi szabályt sértett a másodfokú bíróság, amikor ezt a mulasztást egyenes szándéknak minősítette. A jogosulatlan pénzügyi tevékenység gondatlan alakzatát a törvény nem rendeli büntetni, ezért bűnösség megállapítása a gondatlan cselekményért kizárt.

[9] A Legfőbb Ügyészség BF.172/2021/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[10] Kifejtette, hogy az indítványozó a tényállás megalapozottságát is vitatja, amelyre a felülvizsgálati eljárás keretei között nincs lehetőség.

[11] Álláspontja szerint az irányadó tényállás maradéktalanul tartalmazza azokat a tényeket, amelyek az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítását, valamint cselekményének a jogerős ítélet szerinti minősítését megalapozzák.

[12] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a Miskolci Járásbíróság ítéletét és a Miskolci Törvényszék végzését az I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

III.

[13] Az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[14] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, vádról rendelkező ügyszóntó határozattal szemben jogi – nem ténybeli – okból terjeszthető elő (Be. 648. §). Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok köre nem bővíthető. A Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügyszóntó határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján pedig a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügyszóntó határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[15] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható. (A jogerős tényállás irányadó voltát nem érinti a Hpt. jogszabályhelyeire történő esetleges pontatlan hivatkozás.)

[16] Ezzel szemben az I. rendű terhelt az indítványában részben a tényállás megalapozottságát vitatta arra hivatkozva, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg a terhére a szándékos elkövetés, ezért a bizonyítékokból levont következtetések tévesek. Erre azonban a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség, az indítvány e részében törvényben kizárt.

[17] Az I. rendű terhelt kifejtette, hogy törvénysértő az elítélése szándékos bűncselekményben, ugyanis csak gondatlansága állapítható meg, így cselekménye nem bűncselekmény.

[18] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[19] Nem sértett azonban törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. rendű terhelt bűnösségét a Btk. 408. § a) pontjába ütköző és aszerint minősülő jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntetében állapította meg.

[20] Az elkövetéskori Btk. 408. § a) pontja szerint, aki törvényben előírt engedély nélkül pénzügyi szolgáltatási vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységet végez, büntett

miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő [hatályos Btk. 408. § (1) bekezdés a) pont].

[21] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti a következőket:

– Az 1. számú kft. önálló képviseleti jogosultsággal rendelkező ügyvezetője és egyedüli tagja a társaság 2011. január 10. napján történt bejegyzésétől kezdődően 2011. szeptember 16. napjáig az egyéb érdektelen személy – az I. rendű terhelt testvére – volt, majd ezen időponttól kezdődően a társaság képviseletét önálló aláírási jogosultsággal rendelkező ügyvezetőként az I. rendű terhelt látta el, aki egyben a cég egyedüli tagja is lett. A társaság főtevékenységeként óra-, ékszer-kiskereskedelem szerepelt a cégjegyzékben, ahová tevékenységi körként az egyéb hitelnyújtás és az egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenység is bejegyzésre került.

– A külföldi székhelyű 1. számú gazdasági társaság mint megbízó 2011. augusztus 3. napján kézizálog ellenében történő kölcsönnyújtásra vonatkozó megbízási szerződést kötött az 1. számú kft. megbízottjával. A szerződés 1. pontjában szerepelt, hogy a megbízó megbízza a megbízottat – mint kiemelt közvetítőt – a korábbi Hpt. 3. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt pénzügyi szolgáltatás meghatározott körének, kizárólag arany nemesfém tárgyak kézizálog ellenében történő kölcsönnyújtás lebonyolításával.

– A megbízási szerződés 22. pontjában rögzítették azt is, hogy a szerződő felek tudomással bírnak arról, hogy jelen megbízási szerződés érvényességéhez az illetékes felügyelet jóváhagyására van szükség.

– Az 1. számú kft. képviseletében eljáró ügyvéd a 2011. augusztus 10. napján kelt, és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéhez (PSZÁF) 2011. augusztus 16. napján érkezett beadványában bejelentette a hatóságnak, hogy az 1. számú kft. az 1. számú gazdasági társasággal kötött megbízási szerződés alapján 2011. augusztus 15. napjától kezdődően a korábbi Hpt. 6/E. § (1) bekezdés ab) pontja szerinti függő ügynökként megkezdte a kézizálog kikötésével és ellenében történő kölcsönnyújtásra irányuló, a megbízó kockázatára végzendő tevékenységet.

– A PSZÁF a 2011. szeptember 6. napján kelt, 122998-2/2011. számú levelében – amelyet az ügyvéd 2011. szeptember 8. napján vett kézhez – tájékoztatta a jogi képviselőt arról, hogy sem az 1. számú gazdasági társaságtól, sem pedig a külföldi Nemzeti Banktól nem érkezett a felügyelethez bejelentés arról, hogy az 1. számú gazdasági társaság Magyarország területén határon átnyúló szolgáltatást kíván végezni, és ehhez közvetítőt kíván igénybe venni. A hatóság felhívta a figyelmet arra (is), hogy a hatályos magyar jogszabályok szerint a zálogkölcsönnyújtási tevékenység függő kiemelt közvetítői jogviszonyban végezhető, amely jogviszony a megbízó pénzügyi intézmény oldaláról engedélyköteles.

– Az ügyvéd az 1. számú kft. jogi képviselőjeként az előző levelével azonos tényállásra vonatkozó, újabb állásfoglalás kiadását kérte a PSZÁF-tól. A hatóság 2011. október 28. napján – azaz az I. rendű terhelt ügyvezetősége alatt – arról tájékoztatta a jogi képviselőt, hogy OECD tagországban székhellyel rendelkező külföldi pénzügyi intézmény a korábbi Hpt. 3/A. § (3) bekezdés alapján csak akkor jogosult határon átnyúló szolgáltatásként

pénzkölcsönnyújtást végezni, és e tevékenységhez magyarországi közvetítőt igénybe venni, ha az adott társaság egyben pénzügyi intézménynek is minősül, illetve, ha a székhely szerinti felügyeleti hatóságtól engedéllyel rendelkezik e tevékenység végzésére.

– Az 1. számú kft. 2011. augusztus 15. napjától 2014. május hónapig az 1. számú gazdasági társaság kiemelt közvetítőjeként kézirátalag kikötésével és ellenében történő kölcsönnyújtási tevékenységet folytatott a székhelyén, valamint telephelyein.

– Az I. rendű terhelt 2011. szeptember 16. napjától 2014. május hónapig a korábbi Hpt. 3. § (3)-(4) bekezdésében, illetőleg a Hpt. 3. § (3) bekezdésében előírt engedély hiányában végezte az 1. számú kft. képviselőjeként a korábbi Hpt. 3. § (1) bekezdés i) pontja, illetőleg a Hpt. 3. § (1) bekezdés i) pontja szerinti pénzügyi szolgáltatás közvetítését.

– Az I. rendű terhelt az engedély beszerzésének szükségességéről – a szerződésben, az ügyviteli utasításban és a PSZÁF által kiadott állásfoglalásokban foglaltakra figyelemmel – tudomással bírt.

[22] Következésképpen a tényállás egyértelműen rögzíti az I. rendű terheltnek felrótt elkövetői magatartást, amely kimeríti a Btk. 408. a) pontjába ütköző és aszerint minősülő jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntetettét.

[23] Az engedély nélküli pénzügyi szolgáltatási vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységekre vonatkozó igazgatási normákat a korábbi Hpt., majd 2014. január 1-jei hatállyal a Hpt. tartalmazza. Meghatározza e tevékenységek fogalmát és azokat a garanciális feltételeket, amelyek nélkülözhetetlenek e tevékenységek biztonságos folytatásához.

[24] A pénzügyi szolgáltatás és kiegészítő pénzügyi szolgáltatás fogalmát a Hpt. az értelmező rendelkezések között, a 3. §-ban határozza meg. A pénzügyi szolgáltatás és kiegészítő pénzügyi szolgáltatás üzletszerűen csak engedéllyel végezhető. Az engedély hiánya negatív tényállási elem. Az engedély feltételeinek vizsgálatánál az igazgatási normákban foglalt feltételek az irányadók.

[25] A Hpt. 3. § (1) bekezdés i) pontjában meghatározott pénzügyi szolgáltatás közvetítése (ügynöki tevékenység) pénzügyi szolgáltatásnak minősül, amennyiben azt üzletszerűen végzik. A pénzügyi szolgáltatás a Hpt. 3. § (3) és (4) bekezdése értelmében kizárólag a PSZÁF, majd a 2013. október 1-jei megszűnését követően az MNB engedélyével végezhető, amellyel az I. rendű terhelt nem rendelkezett.

[26] Téves az I. rendű terhelt álláspontja, mely szerint a terhére rótt cselekmény nem bűncselekmény, mivel csupán gondatlan elkövetés állapítható meg a terhére.

[27] Kétségtelen, hogy a tényállásban írt elkövetési magatartás mögött a bűnösség kérdésében elengedhetetlen a tudattartalom vizsgálata (alanyi oldal). Felülvizsgálatban a megállapított tényállás alapulvételével kell a jogi álláspontot vizsgálni, mivel a felülvizsgálat nem új tény megállapítását célozza (mint a perújítás), hanem az anyagi vagy eljárási jog

esetleges hibás alkalmazásának kijavítását. Jelen ügyben az I. rendű terheltnek a kft. ügyvezetőjeként kifejtett magatartása, valamint ügyvezetőként a jogszabályi kötelezettsége együttesen az, ami a felrótt bűncselekmény mögötti tudattartalom mibenlétét meghatározza.

[28] A bűncselekmény elkövetésének idején hatályos, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (továbbiakban: korábbi Gt.) szerint – a jelenleg, illetőleg az elkövetési időszak utolsó két hónapjában hatályos Ptk.-val egyezően – a gazdasági társaság ügyvezetését – a gazdasági társaságok egyes formáira vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően – a társaság vezető tisztségviselői vagy a vezető tisztségviselőkből álló testület látja el. A gazdasági társaság ügyvezetésének minősül a társaság irányításával összefüggésben szükséges mindazon döntések meghozatala, amelyek a törvény vagy a társasági szerződés alapján nem tartoznak a társaság legfőbb szervének, vagy más társasági szervnek a hatáskörébe.

[29] A korlátolt felelősségű társaság ügyvezetését egy vagy több ügyvezető látja el [korábbi Gt. 21. § (1) és (3) bekezdés]. A vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal – és ha e törvény kivételt nem tesz –, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni [korábbi Gt. 30. § (2) bekezdés]. Így az I. rendű terheltnek jogszabályi kötelezettsége volt ügyvezetőként a gazdasági társaság érdekében eljárni, ami egyértelműen magában foglalja, hogy a kft. működésére vonatkozó adatokat ismernie, az azzal vállalt jogokat és kötelezettségeket tudnia kellett.

[30] Ami az I. rendű terhelt által a pénzügyi tevékenységhez szükséges engedély megszerzésére vonatkozóan hivatkozottakat illeti, a következőkre mutat rá a Kúria.

[31] Kétségtelen, hogy a kiemelt közvetítők igénybevételéhez szükséges engedélyt nem a közvetítőnek, hanem a közvetítőt igénybe vevő pénzügyi intézménynek szükséges megkérnie. A megbízó pénzügyi intézmény a közvetítővel kötött megbízási szerződés benyújtásával köteles az MNB engedélyét kérni pénzügyi szolgáltatási tevékenységének kiemelt közvetítő igénybevételével történő végzéséhez. Ugyanakkor kétségtelen az is, hogy az 1. számú kft., melynek az I. rendű terhelt volt az ügyvezetője, a pénzügyi szolgáltatás közvetítését kiemelt közvetítőként végezte, melyhez a Felügyelet, illetve az MNB engedélye szükséges [korábbi Hpt. 14. § (1) bekezdés h) pont, valamint a Hpt. 14. § (1) bekezdés h) pont]. Az I. rendű terheltnek tehát a tevékenység engedély nélküli folytatása róható fel. Tisztában volt a tevékenységének a tartalmával, tudta, hogy olyan pénzügyi tevékenységet folytat, amely külön engedély birtokában végezhető.

[32] A gazdasági társaság vezető tisztségviselője felelős a gazdasági társaság minden tevékenységéért, beleértve az ehhez szükséges engedéllyel kapcsolatos kötelezettségeket is. Ezt a felelősséget nem háríthatja harmadik személyre, így sem a korábbi ügyvezetőre, sem a megbízóra.

[33] Mindezen jogszabályi háttér egyértelmű kötelezettségeket, és ezekért, teljesítésükért való felelősséget rögzít, amelyek az I. rendű terheltten mint ügyvezetőn számon kérhetők.

[34] Az I. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványban mindezt nem vitatta, ellenben arra hivatkozott, hogy a cég átvételekor elmulasztotta ellenőrizni a pénzügyi tevékenység folytatásához szükséges engedélyek meglétét. Érvelése szerint ekként csupán gondatlanul járt el, mulasztása pedig nem szándékos cselekmény, hanem hanyag gondatlanság.

[35] A hanyag gondatlanság esetében a megkövetelt rágondolás hiányáról van szó. Hanyag gondatlanság esetében az elkövető nem látja előre magatartása következményeit, mert a tőle elvárható körültekintést elmulasztja.

[36] Jelen ügyben azonban erről nincs szó.

[37] Az irányadó tényállás olyan ténymegállapítást nem tartalmaz, melyből az I. rendű terhelt gondatlanságára lehetne következtetni. Ellenkezőleg, a jogerős tényállás szerint a cég jogi képviselője közvetlenül az I. rendű terhelt ügyvezetővé stb. válása előtt, majd már az alatt is megkérte a PSZÁF állásfoglalását az érintett körben. Az azokra adott válasz pedig félreérthetetlen volt, melynek lényege, hogy a cégnek nincs engedélye a pénzügyi tevékenységre, azt meg sem kérték, egyben tudatta a megfelelő eljárást is.

[38] Ekként egyrészt már a hatósághoz fordulás is egyértelműen jelzi, hogy az elkövető tudatában van annak, hogy kell az engedély, miként tisztában van egyúttal azzal is, hogy neki nincs engedélye; másrészt a hatóság mindezt közölte is.

[39] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság, a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarat viszonyulása.

[40] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről stb.) való, tudatban előzetesen, illetve egyidejűen meglévő képzet mindig csak valamely, a külvilágban megjelenő fizikai, illetve mérhető (számszaki stb.) tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Mindez egyben azt is jelenti, hogy a tudati tények (szándékosság, gondatlanság) bizonyítása közvetett bizonyítás.

[41] Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami viszont jogkérdés. Ekként a tudatra vont jogkövetkeztetés alapja ténybeli.

[42] Az irányadó ténybeliség mellett nyilvánvalóan alaptalan az I. rendű terhelt eltérő tudattartalomra vonatkozó hivatkozása.

[43] Mindezekre tekintettel az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának a gondatlanságra, ezáltal a bűncselekmény hiányára hivatkozása alaptalan. Az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítása, és a cselekményének jogi minősítése során az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályait nem sértették meg.

[44] Ekként a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek felülvizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen eljárva a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak, és a Miskolci Járásbíróság 11.B.83/2020/7. számú ítéletét, illetőleg a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.225/2020/7. számú végzését az I. rendű terhelt tekintetében a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[45] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria – a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén – az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2021. november 8.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

BÉ